

lekšlietu ministrija

Prevenia obchodovania s ľuďmi a nútených sobášov: multidisciplinárne riešenie - Tréningový manuál

Úvod

Milí školitelia!

Tento výukový materiál bol spísaný na účely boja proti celosvetovému fenoménu „vykorisťovateľské zdanlivé manželstvá“ a má byť komplexným nástrojom v boji proti globálnemu problému obchodovania s ľuďmi a najmä proti zdanlivým manželstvám zahŕňajúcim využívanie alebo dokonca obchodovanie s ľuďmi. Materiál obsahuje teoretický základ, ale aj praktické informácie pre realizáciu školení, ktoré môžete využívať a dopĺňať počas nasledujúcich školení.

Jednou z ústredných tém manuálu je vytvoriť medziodborové tímy s cieľom spojiť a poučiť sa zo skúsenosti rôznych subjektov, ktoré sú schopné identifikovať a zabrániť obchodovaniu s ľuďmi. Je dôležité, aby sa títo špecialisti navzájom osobne stretli, vypočuli a spoznali kompetencie každého povolania, pretože až potom bude ich spolupráca pri poskytovaní pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi efektívna a profesionálna.

Tento výukový materiál sa môže ako zdroj inšpirácie pre zvyšovanie povedomia o danej téme hodiť pre každého, kto obeti preukáže empatiu a je jej alebo jemu podobným ochotný pomôcť.

Autori dúfajú, že tento výukový materiál čitateľovi poskytne impulz ohľadom výcviku nových školiteľov, aby sa k tejto téme vyjadril nielen 18. októbra, v Európsky deň boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ale aj pri budúcich stretnutiach s odborníkmi.

Autori programu:

Sandra Zalcmanc - vedúca združenia „Shelter „Safe House““, sociálna pracovníčka

Vadims Nazarovs - vedúci inšpektor tretieho útvaru odboru boja proti organizovanému zločinu policajného oddelenia Ústrednej kriminálnej štátnej polície Ministerstva vnútra Lotyšskej republiky (pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi)

Associated Partners:

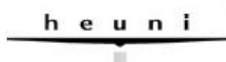

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekšlietu ministrija

1. „Obchodovanie s ľuďmi“ - koncepcia a účel

1.1. Definícia obchodovania s ľuďmi

Definícia obchodovania s ľuďmi je založená na *Protokole o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, doplňujúcom Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu z 15. novembra 2000*¹. Protokol definuje obchodovanie s ľuďmi ako *nábor, prepravu, transfer, ukrývanie alebo prijímanie osôb pod hrozbou alebo za použitia násilia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávanie či prijímanie platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby, ktorá má kontrolu nad inou osobou, za účelom vykorisťovania*. Vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom využívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútené práce alebo služby, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo odoberanie orgánov.

Definícia obchodovania s ľuďmi má zásadný význam, pretože umožňuje klasifikáciu určitých činností a ich rozpoznávanie ako trestné činy. Túto definíciu je potrebné chápať v čo najširšom možnom zmysle, ktorý zahŕňa najrôznejšie okolnosti a aktivity; uľahčuje to identifikáciu prípadov obchodovania s ľuďmi a umožňuje vyhnúť sa situáciám, kedy prípad v dôsledku neúplnej definície nie je považovaný za trestný čin.

*Smernica 2011/36/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 5. apríla 2011 o prevencii a boji proti obchodovaniu s ľuďmi a o ochrane obetí*², ktorá nahradila rámcové rozhodnutie Rady s presným odkazom na vnútroštátne právne akty, ustanovuje možnosť chrániť obeť obchodovania s ľuďmi pred stíhaním alebo trestom za trestnú činnosť, ako je používanie falošných dokumentov alebo za trestné činy v rámci právnych predpisov týkajúcich sa prostitúcie alebo prisťahovalectva, ktoré boli prinútené spáchať v priamom dôsledku toho, že sú predmetom obchodovania s ľuďmi.

Smernica 2011/36/EÚ bola vydaná pre boj s nedávno zistenými formami obchodovania s ľuďmi, vrátane zneužívania osôb pre spáchanie trestných činov, napríklad v podobe

¹ *Protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, doplňujúci Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu*; https://ec.europa.eu/anti-trafficking/legislation-and-case-law-international-legislation-united-nations/united-nations-protocol-prevent_en

² Smernica 2011/36/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 5. apríla 2011 o prevencii a boji proti obchodovaniu s ľuďmi a o ochrane obetí — <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32011L0036>

Associated Partners:

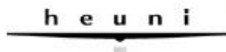

Ariietu ministrija

AN BORN DLIÁGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģsklietu ministrija

obchodovania s ľuďmi pre zdanlivé manželstvo. Zahŕňa aj ďalšie prejavy zneužívania a širšie poňatie toho, čo treba považovať za obchodovanie s ľuďmi, ako je stanovené v rámcovom rozhodnutí 2002/629/SVV.

Smernica 2011/36/EÚ rozširuje typy vykorisťovania o využívanie osôb na páchanie trestnej činnosti, t. j. účasť osoby na trestných činoch, za ktoré sú stanovené trestné sankcie, a ktoré súvisia s finančnými výhodami pre účastníkov trestného činu. Platnosť tejto normy v užšom zmysle sa vzťahuje na trestné činy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi, ak boli sčasti spáchané (v akejkoľvek fáze trestného činu) na území členského štátu alebo ich páchatel' je jeho štátnym príslušníkom. V širšom zmysle sa táto smernica vzťahuje aj na trestné činy spáchané v prospech právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť na území členského štátu alebo má páchatel' trestného činu trvalý pobyt na území členského štátu, rovnako ako v prípade, že trestný čin bol spáchaný na štátnom príslušníkovi členského štátu alebo osobe, ktorá má v rámci jeho územia trvalý pobyt.

Trestná zodpovednosť za trestné činy spojené s obchodovaním s ľuďmi spáchané mimo územia členského štátu

V súlade s požiadavkami stanovenými v smernici 2011/36/EÚ musí každý členský štát vo vzťahu k páchatel'om trestných činov spojených s obchodovaním s ich štátnymi príslušníkmi viesť trestné procesné činnosti a iniciovať trestné konanie bez ohľadu na to, či sa činnosti spojené s obchodovaním s ľuďmi spáchané proti osobe na území, kde boli spáchané (dokončené), považujú za trestné činy. Ak je miesto spáchania (dokončenia) činu v zahraničí, obeť nemusí žiadať o začatie stíhania v trestnej veci. Smernica neobsahuje žiadne záväzné požiadavky a zákazy ohľadne zatknutia, umiestnenia alebo ponechania v mieste zaistenia obetí obchodovania s ľuďmi. Smernica obsahuje vyhlásenie, že ochrana obete obchodovania s ľuďmi by nemala vylučovať jeho alebo jej stíhanie alebo trest. Cieľom takejto ochrany je zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv obetí, aby sa zabránilo ďalšej viktimizácii, a povzbudiť ich, aby v trestnom konaní proti páchatel'om vystúpili ako svedkovia. Táto ochrana nevyklučuje trestné stíhanie alebo trest za trestné činy, ktoré osoba dobrovoľne spáchala alebo sa na nich zúčastnila.

Smernica stanovuje maximálne tresty za trestné činy:

- odňatie slobody na dobu najmenej 5 rokov;
- odňatie slobody na dobu najmenej 10 rokov, ak v prípade vystanú prít'azujúce okolnosti (napríklad trestný čin „bol spáchaný za použitia hrubého násilia alebo ním bola obeť spôsobená obzvlášť závažná ujma“).

Associated Partners:

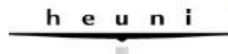

Arlietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council of Ireland

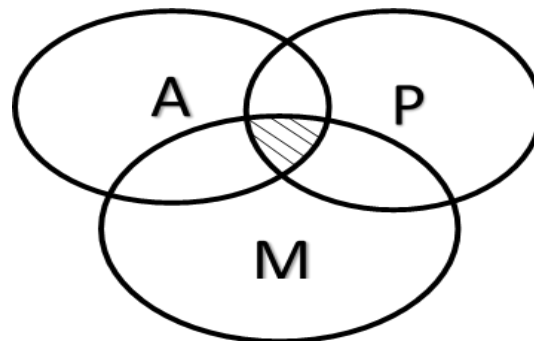
leikšlietu ministrija

1.2. Predpoklady pre obchodovanie s ľuďmi

Množina predpokladov obchodovania s ľuďmi naznačuje plánované alebo vykonané obchodovanie s ľuďmi.

Akty (A) za účelom vykorisťovania (P), ktoré zahŕňajú **využitie prostriedkov (M)** pre zabezpečenie operatívneho riadenia obete, **sa považujú za obchodovanie s ľuďmi (APM)**.

Množina predpokladov obchodovania s ľuďmi zahŕňa **činnosti za účelom využitia (zneužitia) týranej (donútenej) obete**.

Predpoklady obchodovania s ľuďmi sú:

- Akty (A):** môžu zahŕňať činnosti, ako preprava, transfer, ukrývanie, skrývanie alebo prijímanie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly.
  - ❖ **nábor** - účasť osoby na obchodovaní s ľuďmi, na partnerských rokovaniach, využívanie tretích osôb, inzercia pracovných miest v masmédiách, atď.;
  - ❖ **preprava** a / alebo **únos osoby** - preprava osoby z jedného miesta na druhé - po zemi, vo vzduchu, vo vode s využitím akéhokoľvek vozidla; dopravenie osoby na požadované miesto, jej sprevádzanie alebo tiež pomoc osobe s odchodom (príchodom);
  - ❖ **transfer** - dopravenie najatej osoby na účely vykorisťovania alebo ich transfer inej osobe;
  - ❖ **ukrývanie** - poskytnutie osobe miesto na pobyt, pričom sa pohyb osoby kontroluje;

Associated Partners:

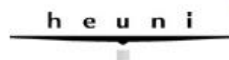

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekšietu ministrija

- ❖ **skrývanie** - držanie osoby na neznámom mieste; zabezpečenie okolnosti, ktoré bránia ostatným ľuďom túto osobu nájsť;
- ❖ **prijatie** - čakanie a prijatie dopravenej (unesenej) osoby;
- ❖ **výmena kontroly** - dozor, riadenie činnosti osoby.

Uvedené činnosti sú charakterizované priamym úmyslom páchatel'a. Je nemožné vykonávať činnosti zamerané na obchodovanie s ľuďmi v dôsledku nedbanlivosti, znamená to, že človek si je škodlivosti svojich činností plne vedomý a vykonáva alebo umožňuje ich vykonávanie úmyselne, rovnako ako plánuje škodlivé následky takéhoto trestného činu a praje si, aby k nim došlo.

2. Účel (P) určuje trestné typy vykorisťujúceho využívania osoby (v širšom zmysle obeť stráca kontrolu nad telom alebo psychologickú slobodu), čo predstavuje zapojenie osôb do rôznych typov sexuálneho zneužívania, donútenie do vykonania práce alebo poskytnutia služieb (žobranie), držanie v otroctve (alebo niečo podobné), nevoľníctvo, využitie pre páchanie trestnej činnosti alebo odoberanie orgánov.

V kontexte zneužívania zdanlivého manželstva je to potrebné chápať ako účasť osoby na páchaní trestnej činnosti (zdanlivé manželstvá, podvod, nábor ďalších obetí), pre ktorú sú stanovené trestné sankcie, a ktorá je pre účastníkov trestného činu spojená s finančným prínosom.

Využívanie môže mať rôzne formy; avšak, najčastejšie sa vyskytujúce formy využívania s ohľadom na vykorisťujúce zdanlivé manželstvo sú nasledovné:

- 1) **účasť na páchaní trestného činu** - zdanlivé manželstvo, dosť často aj pri iných nezákonných činnostiach, ako je napríklad, krádež alebo nábor ďalších obetí;
- 2) **poskytovanie nútených sexuálnych služieb** fiktívnemu manželovi, dosť často aj jeho príbuzným a / alebo priateľom;
- 3) **stav otroctva** - obmedzenie slobody, plná kontrola osoby: osoba nemôže opustiť svoju izbu, nemôže komunikovať s príbuznými alebo priateľmi, musí prijať neznáme tradície, atď.; zažívanie psychického a fyzického násillia, úplná ekonomická závislosť, život pod neustálou hrozbou.

3. Cieľom prostriedkov (M) je donútiť obeť uveriť, že poskytnutie konkrétnych služieb nemôže odmietnuť.

Associated Partners:

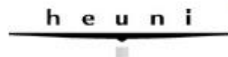

Ariietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģšlietu ministrija

V súvislosti s obchodovaním s ľuďmi sa môžu používať nasledovné donucovacie metódy:

❖ **násilné** - hrozby alebo použitie sily alebo iných foriem nátlaku;

Násilie sa môže prejavovať v niekoľkých formách:

- **Fyzické násilie** - použitie sily v akejkoľvek forme a použitie akýchkoľvek prostriedkov a metód ohrozujúcich fyzickú bezpečnosť osoby proti jej vôli. Môže sa prejavovať aj bez toho, aby došlo k fyzickej bolesti alebo telesnému zraneniu, ak vinník obmedzuje pohyb obeť, priväzuje alebo izoluje ju v uzavretej miestnosti, drží obeť, strká do nej, kope ju alebo inak používa fyzickú silu; rovnako ako spôsobí obeť stav bezvedomia pomocou drastických, jedovatých, omamných alebo psychotropných látok.
  - **Psychické (emocionálne) násilie** - informácie s úmyslom spôsobiť inej osobe ujmu (ohrozujúce informácie), ako aj odovzdávanie takýchto informácií obeť (ohrozujúce ovplyvňovanie). Zvyčajne je to realizované s informatívnym dopadom na psychiku inej osoby, s použitím psychologických faktorov, ako napríklad informácie psychicko-traumatickej povahy.
  - **Sexuálne násilie** - spáchanie činnosti sexuálnej povahy alebo zapojenie osoby v činnosti sexuálnej povahy namierenej proti vôli danej osoby.
  - **Psychologické násilie** - úmyselné činnosti, pomocou ktorých sa za použitia donucovacích prostriedkov a hrozieb vážne poškodzuje psychologická integrita človeka. Zahŕňa to aj činnosti, ako je prenasledovanie - úmyselné činnosti, kedy sú na inú osobu hrozby zamerané opakované, aby v nej vyvolali strach o vlastnú bezpečnosť.
- ❖ **nenásilné** - uvedenie do omylu, podvod, podvodné konanie, zneužitie moci alebo zraniteľného postavenia:
- **uvedenie do omylu** sa prejavuje ako klamanie osoby, zámerné poskytovanie nepravdivých informácií alebo zatajenie určitých informácií.
  - **podvod** je škodlivá aktivita so zistným účelom, s využitím dôvery obeť alebo ľst'ou. Zločinec už spočiatku plánuje nesplniť svoje záväzky voči obeť, a preto sa objavuje zneužívanie dôvery obeť.
  - **podvodné konanie** je súbor aktivít proti obeť s využitím nepravdivých informácií, ktoré ju donútiť alebo môžu donútiť učiniť rozhodnutie v záujme zločince, ktoré by však inak nevykonala.

Associated Partners:

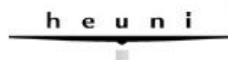

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

2. Fenomén zdanlivého manželstva

2.1. Zdanlivé manželstvo ako aspekt imigrácie

V súlade s uznesením Rady zo 4. decembra 1997 o opatreniach, ktoré treba prijať na boj proti zdanlivým manželstvám (97/C 382/01)³, treba uznať, že sú zamerané na prijímanie vedľajších zákonov o vstupe a pobyte štátnych príslušníkov tretích krajín na územie Európskej únie.

Skutočné manželstvo ukladá mužovi a žene povinnosť preukazovať si navzájom dôveru, starať sa o seba a spoločne sa starať o blaho rodiny. Povinnosťou oboch manželov je hradenie rodinných výdavkov a výdavkov na spoločnú domácnosť zo spoločného majetku manželov na účely vytvorenia dlhodobej rodinnej jednotky s reálnym manželským životom využitím spoločných síl.

V manželstve registrovanom bez účelu vytvorenia rodiny (zdanlivé manželstvo), napríklad k optimalizácii určitých občianskych vzťahov (napríklad na získanie určitého priezviska, daňových úľav, právo na sociálne bydlisko pre mladých manželov, atď.) sa o seba manželia nemusia navzájom starať, a to v čo najširšom zmysle tohto ustanovenia a spoločne viesť domácnosť. Pre viac informácií o definíciách vid' kapitolu II v HESTIA správe.

Faktory, ktoré môžu viesť k podozreniu, že manželstvo je len zdanlivé:

- skutočnosť, že sa neudržiava manželské spolužitie,
- nedostatok vhodného podielu na zodpovednostiach vyplývajúcich z manželstva,
- manželia sa pred svadbou nikdy nestretli,
- manželia sa nezhodnú na svojich osobných údajoch (meno, adresa, štátna príslušnosť a pracovné miesto), okolnostiach ich prvého stretnutia alebo na iných dôležitých osobných informáciách, ktoré sa ich týkajú,
- manželia nehovoria jazykom, ktorému obaja rozumejú,
- na účely uzavretia manželstva bola odovzdaná peňažná suma (s výnimkou finančných prostriedkov poskytnutých vo forme vena v prípade štátnych príslušníkov krajín, kde je poskytovanie vena bežnou praxou),
- v minulosti jedného alebo oboch manželov sa už zdanlivé manželstvo alebo anomálie ohľadne bydliska preukázateľne objavili.

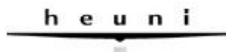
³ Uznesenie Rady zo 4. decembra 1997 o opatreniach, ktoré treba prijať na boj proti zdanlivým manželstvám; [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31997Y1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31997Y1216(01))

Associated Partners:

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leklšietu ministrija

Sobáše registrované medzi občanom členského štátu Európskej únie alebo štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa zdržiava v niektorom členskom štáte a štátneho príslušníka tretej krajiny sa pre zlovoľnú legalizáciu zo strany tretích krajín považujú za zdanlivé manželstvá (manželstvá bez úmyslu vytvoriť rodinu). Hlavným cieľom týchto sobášov je obísť predpisy týkajúce sa vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín v Európskej únii a získanie povolenia na pobyt alebo oprávnenia na pobyt v niektorom členskom štáte. Legalizácia príslušníkov tretích krajín v Európskej únii pomocou zdanlivého manželstva je jedným z typov trestných činov proti migračným predpisom.

Osoba žiadajúca o zdanlivé manželstvo, ako aj osoba, ktorá takúto ponuku zlomyselne prijme, musí byť podľa všeobecných postupov zodpovedná za spáchanie trestného činu. Cieľom migračného trestného činu je získanie postavenia štátnych príslušníkov tretích krajín v členských štátoch Európskej únie v kratšej lehote a s nižšími nákladmi.

Trestný čin je spáchaný aktívnym spôsobom, vrátane konania na území iného štátu alebo mimo územia ktorejkoľvek krajiny; tieto aktivity štátnemu príslušníkovi tretej krajiny zaisťujú možnosť zdržiavať sa v Európskej únii bez dodržania existujúcich postupov imigrácie vo vzťahu k pobytu v príslušnej krajine. Napríklad súhlas danej osoby s uzavretím zdanlivého manželstva alebo zdieľanie jej osobných identifikačných dokladov so štátnym príslušníkom tretej krajiny, aby ten preukázal svoje spolužitie s občanom Európskej únie.

2.2. Zdanlivé manželstvo ako druh podnikania

Zdanlivé manželstvo ako druh podnikania predstavuje finančný zisk za organizáciu služby. Správa Europolu o finančnom obchodnom modeli obchodovania s ľuďmi (THB) naznačuje, že ženy za zdanlivé manželstvá dostávajú v priemere 300,00 - 2 000,00 eur, zatiaľ čo organizované zločinecké skupiny za poskytovateľské služby v oblasti zdanlivých manželstiev v priemere zarábajú 10 000,00 eur (výber-nábor, príprava dokumentov, doprava, ubytovanie, legalizácia - zabezpečenie nelegálneho pobytového statusu). Organizované zločinecké skupiny zapojené do obchodovania s ľuďmi sú prevažne malé a založené na rodinných a etnických väzbách. Majú tendenciu pracovať nezávisle od ostatných skupín a prať špinavé peniaze v rámci vlastnej trestnej činnosti s minimálnym využitím expertov. Na podporu operácií obchodovania s ľuďmi a pranie špinavých peňazí sa využíva rodinná bunka.

Associated Partners:

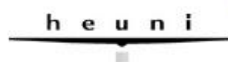

Arieti ministrija

AN BORD INÉ LÉ AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekcšietu ministrija

2.3. Zdanlivé manželstvo ako forma obchodovania s ľuďmi - vykorisťovateľské zdanlivé manželstvo

Ak je zápis zdanlivého manželstva pre legalizáciu štátneho príslušníka tretej krajiny v Európskej únii podľa vnútroštátnych trestnoprávných predpisov uznaný ako trestný čin, akonáhle sa zistia prvky donútenia / podvodu, závislosť jedného z manželov na vinnej osobe alebo jej zraniteľnosť alebo využitie stavu bezmocnosti, také vykorisťujúce zdanlivé manželstvá - **zdanlivé manželstvá, ktoré obsahujú prvky využitia** - sú kvalifikované ako forma obchodovania s ľuďmi - nátlak na spáchanie trestného činu; preto nie je potrebné očakávať výskyt ďalších možných foriem vykorisťovania.

Podmienečne „dobrovoľný“ súhlas partnera s plánovaným manželstvom na účely legalizácie štátneho príslušníka tretej krajiny v Európskej únii nie je v prípade využitia niektorej z metód nátlaku v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu 2011/36/EÚ chápaný ako účasť na trestnom čine uzavretia zdanlivého manželstva. Jeden z manželov môže byť v rámci vyšetrovania trestného činu uznaný za obeť obchodovania s ľuďmi.

Medzi najčastejšie používané metódy v prípadoch vykorisťovateľských manželstiev v krajine pôvodu obeť sú **podvody** (lži o skutočnom celi cesty do cudziny) a zneužívanie **zraniteľnosti osoby**. Na druhej strane, k vykorisťovaniu v cieľovej krajine dochádza pomocou hrozieb alebo iných prostriedkov. Častejšie - nátlak ekonomickej povahy týkajúci sa využívania zraniteľnosti osoby.

2.4. Scenáre vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev

Tieto tri hlavné scenáre zdanlivých manželstiev možno identifikovať najčastejšie:

1) **Obchodovanie s ľuďmi, keď je človek do zdanlivého manželstva nútený vstúpiť**

Príklad — Dvojica náborových pracovníkov využila svoje zoznámenie s osobou s mentálnym postihnutím na dosiahnutie vlastných cieľov. Obeti povedali, že pre uzavretie manželstva bude musieť ísť do Veľkej Británie. Akonáhle sa nevesta dozvedela o potrebe vstúpiť do manželstva s príslušníkom tretej krajiny z južnej Ázie, odmietla to urobiť. Náboroví pracovníci využívali závislosť ženy, hrozby a fyzické násilie, a tak obeť donútili odcestovať do Veľkej Británie a vstúpiť do manželstva s dohodnutým ženíchom. Zaisitli prevoz nevesty na letisko a jej transfer do Veľkej Británie. Obyvateľ južnej Ázie obeť ubytoval vo svojom bydlisku, využil jej závislosť na ňom a zdravotný stav a zorganizoval registráciu manželstva.

Associated Partners:

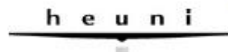

Ariietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekšlietu ministrija

Za použitia fyzickej sily obeť opakovane sexuálne zneužíval. Nevesta počas života s ním zažívala psychické a fyzické týranie. Keď ju priviezli do miestnej nemocnice, diagnostikovali jej rôzne telesné zranenia a personál o prípade informoval políciu.

2) Obchodovanie s ľuďmi, keď človek so vstupom do zdanlivého manželstva najprv súhlasil, ale neskôr bol oklamáný a vystavený násiliu (zvyčajne nútená práca, páchanie trestných činov a sexuálne vykorisťovanie).

V súlade s ustanovením kapitoly 14 úvodnej časti smernice 2011/36/EÚ, ak proti obeti - občanovi Európskej únie - nebudú uplatnené žiadne donucovacie metódy, ktoré by podporili jej rozhodnutie vstúpiť do manželstva na účely zlomyselného zabezpečenia možnosti legálne žiť v Európskej únii pre štátneho príslušníka tretej krajiny, neexistujú žiadne dôvody na jej uznanie ako spolupáchateľa na trestnom čine proti migračným predpisom danej krajiny, a to aj v prípade, že za svoj súhlas získala peniaze.

Príklad — náborový pracovník – občan Európskej únie naverboval a vo svojom bydlisku ubytoval obeť – občianku Európskej únie, ktorej sľúbil dobre platenú prácu vo Veľkej Británii a následne jej oznámil, že má možnosť zarobiť si 2 000,00 eur, ak vstúpi do „zdanlivého manželstva“ s príslušníkom tretej krajiny z južnej Ázie, aby mu zaistila povolenie na pobyt v členskom štáte Európskej únie. Náborový pracovník jej ďalej povedal, že budúci manžel jej pomôže s hľadaním práce vo Veľkej Británii. Zaistil prepravu obeť na letisko a jej transfer k ženichovi; okrem toho žene vzal cestovný pas a využíval jej pozíciu bezmocnosti a finančnej závislosti, vyhrážal sa jej dôsledkami a niekoľkokrát ju sexuálne zneužil. Obyvateľ južnej Ázie / zákazník ubytoval obeť vo svojom dome a kvôli jej finančnej závislosti ju využil na získanie povolenia na pobyt. Za uzavretie manželstva nedostala žiadnu odmenu. Po uzavretí manželstva ju ženich za použitia fyzickej sily každý deň sexuálne zneužíval. Každú sobotu a nedeľu musela pracovať v obchode ako upratovačka, ale nebola jej vyplácaná žiadna mzda, aj keď videla, že manžel jej plat od majiteľa obchodu dostal.

3) Zdanlivé manželstvo, keď si osoba spočiatku myslela, že ide o skutočné manželstvo, ale po nejakom čase sa ukázalo, že išlo o podvod, a dotyčná osoba bola predmetom vykorisťovania

Príklad — náborový pracovník – občan Európskej únie naverboval a ubytoval vo svojom dome občianku Európskej únie (slobodnú matku, nezamestnanú) aj s maloletým dieťaťom. Bola jej sľúbená možnosť dobrého živobytia, ak sa presťahuje do Veľkej Británie a vydá sa za obyvateľa južnej Ázie, čím mu zaistí povolenie na pobyt v niektorom členskom štáte

Associated Partners:

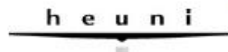

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekšlietu ministrija

Európskej únie. Za zdanlivé manželstvo jej nebola sľúbená žiadna odmena. Náborový pracovník jej povedal, že budúci manžel jej tiež pomôže nájsť si prácu vo Veľkej Británii a zabezpečil prepravu obeť na letisko a jej transfer k ženíchovi. Po príchode do Veľkej Británie sa o ňu budúci manžel/ obyvateľ južnej Ázie staral a vytvoril ilúziu skutočných citov. Zaobchádzal s ňou aj s dieťaťom veľmi pekne. Presvedčil ju o skutočnosti svojich pocitov. Obyvateľ južnej Ázie po uzavretí manželstva požiadal o povolenie na pobyt a aj ho dostal. Žena za uzavretie manželstva pre zabezpečenie právneho postavenia ženícha vo Veľkej Británii nedostala žiadnu odmenu. Po narodení spoločného dieťaťa (syna) sa mužov postoj k žene radikálne zmenil. Žena bola nútená pracovať v rodinnej firme, za čo nedostala žiadnu odmenu. Manžel ju začal na každom kroku prísne kontrolovať. Bez jeho povolenia nemohla vyjsť z domu. Manžel pravidelne vyvolával škandály a vyčítal jej spôsob obliekania. Ak ho neposlúchla, použil fyzickú silu. Muž jej zakázal navštevovať príbuzných a bez jeho povolenia odísť z Veľkej Británie s ich spoločným dieťaťom.

2.5. Zdanlivé manželstvá a vykorisťovateľské zdanlivé manželstvá Podobnosti a rozdiely

Všetky prípady zdanlivého manželstva zahŕňajú aktivity (nábor a v prípade potreby formy kontroly) na dosiahnutie určitého sebeckého občianskeho cieľa. Bez vykorisťovania a využitia donucovacích predpokladov.

V prípadoch zdanlivých manželstiev za účelom migrácie (MoC), **môže dôjsť k vykorisťovaniu vo forme páchania trestného činu proti zákonom a predpisom danej krajiny v oblasti migrácie**, ale proti občanovi Európskej únie aj napriek tomu stále nie sú uplatňované donucovacie metódy (spolupáchateľ trestného činu).

Forma obchodovania s ľuďmi „vykorisťovateľské zdanlivé manželstvá“ (ESM) je identifikovaná až vtedy, keď je občan Európskej únie presvedčený o tom, že vstup do zdanlivého manželstva s príslušníkom tretej krajiny nemôže odmietnuť bez toho, aby to pre neho samého alebo jeho príbuzných predstavovalo hrozbu alebo ak by bol inak nútený k účasti na páchaní trestného činu - registrácia zdanlivého manželstva na účely legalizácie pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny v Európskej únii. Môže sa to prejaviť napríklad prostredníctvom vyhrážok alebo násilia voči občanovi Európskej únie (obeti) alebo obeť

Associated Partners:

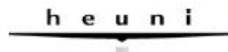

Ariietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

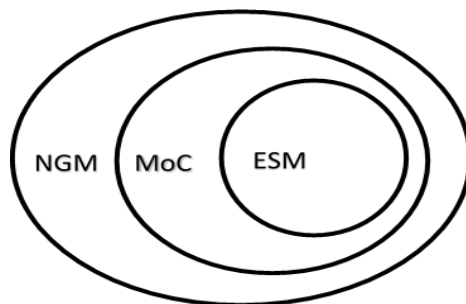

leĶšlietu ministrija

môže byť k súhlasu so zdanlivým manželstvom donútená inak. Napríklad sa to vykonáva pomocou uvedenia do omylu, podvodu, podvodného konania, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia.

Ak vnútroštátne právne predpisy nestanovujú žiadnu trestnoprávnu zodpovednosť za vstup do zdanlivého manželstva na účely legalizácie štátneho príslušníka tretej krajiny v Európskej únii, aby bol tento trestný čin kvalifikovaný ako obchodovanie s ľuďmi, je nutný výskyt iných foriem vykorisťovania, napríklad nevoľníctvo, sexuálne zneužívanie, otroctvo, atď..

3. Náborový mechanizmus

K náboru väčšinou dochádza priamym oslovením konkrétneho jednotlivca buď osobne alebo prostredníctvom sociálnych médií. Dopyt organizátorov sa ohľadne rodu a veku obete vykorisťovateľského zdanlivého manželstva môže z viacerých dôvodov zmeniť. Nábor obetí môže zahŕňať osoby známe obetiam - zamestnávatelia, známosti, priatelia, príbuzní, ale existujú aj prípady, keď sú obete naverbované neznámymi osobami v sociálnych médiách.

Moderné technológie, internet, sociálne siete a online chaty sú všetko zdroje, ktoré náborovému pracovníkovi umožňujú posielat' desiatky či stovky e-mailov alebo správ, na ktoré naletí len pár obetí. Komunikácia môže prebiehať buď pomocou prekladateľských nástrojov alebo v rodnom jazyku obete.

Obete zdanlivých manželstiev sa dosť často sami zapájajú do náboru ďalších obetí, či už dobrovoľne - dúfajú vo finančnú odmenu - alebo prostredníctvom lži - profil obete na sociálnych sieťach sa používa bez ich súhlasu. Pre viac informácií o národných preferovaných spôsoboch náboru vid' kapitolu VI v HESTIA správe.

Associated Partners:

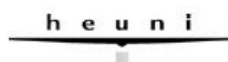

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģlietu ministrija

Náborové mechanizmy v oblasti vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev sú väčšinou spojené s klamaním obeť alebo využívaním jej zraniteľnosti.

Pri takomto náboře sa využije ich dôverčivosť, pričom sú následne zlomyseľne podvedené. Obeť v jej krajine pôvodu narozprávajú, že dostane prácu a príležitosť zarobiť si peniaze v zahraničí. Obeť presvedčia, že cesta do zahraničia nevyžaduje žiadne finančné prostriedky na spätočnú cestu, nie je nutná znalosť žiadneho cudzieho jazyka a cestovný lístok hradí náborový pracovník. V cieľovej krajine sa situácia dramaticky zmení, pretože sa ukáže, že žiadna sľúbená práca neexistuje. Náborový pracovník na obeť vyvíja psychologický nátlak a tvrdí, že mu je niečo dlžná, čím ju núti vstúpiť do zdanlivého manželstva. Obeť je v takejto situácii umelo nútená do dlhového otroctva.

Zatiaľ čo v prípade núteného zdanlivého manželstva je podvodom spôsob apelovania na obeť v krajine jej pôvodu (najčastejšie príslub práce v zahraničí, ktorá zabezpečí možnosť dobre zarábať), v prípade podmienene „dobrovoľného“ zdanlivého manželstva podvod možno pozorovať vo vzťahu k spôsobu, ako je trestný čin spáchaný. Obeť si myslia, že dostanú zaplatené a po sobášii sa budú môcť vrátiť, no v skutočnosti, peniaze nedostanú, musia s „manželom“ žiť, aby migračné orgány presvedčili o skutočnom manželstve a sú vystavené rôznym formám násillia. V prípade jednostranného zdanlivého manželstva je pre obeť vytvorená ilúzia skutočného vzťahu.

Obeť je v prípade návštevy povedané, že za účelom získania finančných prostriedkov na cestu späť domov a ako náhrada za výdavky na cestu a ubytovanie, má v zdanlivom manželstve hrať úlohu manželky.

Aby obeť povzbudili a tie potom do zdanlivého manželstva vstúpili dobrovoľne, je im sľúbená odmena nielen za účasť na svadobnom obrade, ale aj pri žiadaní o povolenie na pobyt. Využívajú sa ich ekonomické ťažkosti a nedostatok peňazí. Ak vezmeme do úvahy špecifickú povahu získania povolenia na pobyt v cieľovej krajine, tieto obeť sú oklamané, nie sú im vyplatené žiadne peniaze a sú vystavené rôznym typom vykorisťovania (nútené práce, poskytovanie sexuálnych služieb).

Ženám, ktoré vďaka podvodu uveria, že vzťah je skutočný, za vstup do zdanlivého manželstva neprináležii žiadna odmena, sú podvedené, pretože si mysleli, že ide o vzájomnú

Associated Partners:

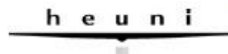

Arietu ministrija

AN BORN DLIÁGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leklšietu ministrija

lasku a skutočné manželstvo so štátnym príslušníkom tretej krajiny, keďže ich počiatkové „lichôtky“ a prísľub sobáša presvedčili o skutočnosti manželstva. Vytvorenie ilúzie skutočného vzťahu je pre príslušníka tretej krajiny veľmi prínosné, pretože potom za zorganizovanie zdanlivého manželstva nemusia platiť sprostredkovateľom. Žena je presvedčená, že manželstvo je skutočné a nie podvod. V prípade tohto modelu je kvôli získaniu povolenia na pobyt manželstvo podrobené kontrole migračných orgánov. Žena sa má čo najrýchlejšie vydať a porodiť dieťa (spoločné dieťa s občanom Európskej únie je dostatočným dôvodom na získanie povolenia na pobyt v EÚ).

4. Zraniteľnosť obeť, formy a faktory zraniteľnosti

Element „zraniteľnosti“ v rámci obchodovania s ľuďmi je jednou z podmienok páchania trestného činu. Rozšírením konceptu obchodovania s ľuďmi sa možnosti uloženia trestnej zodpovednosti na osoby, ktoré s využitím stavu zraniteľnosti osoby naverbovali, prepravili, transferovali, skryli túto osobu, atď., aby bola podrobená vykorisťovaniu, rozšírili tiež. V súdnej praxi je osoba považovaná za racionálnu bytosť, ak je schopná predvídať akékoľvek okolnosti spôsobené „vyššou mocou“ a plne kontrolovať vlastné akcie, ak nie je predložený znalecký posudok, ktorý tvrdí opak. S prihliadnutím na záver smernice 2011/36/EÚ ohľadom zraniteľnosti ako ďalšieho hľadiska obchodovania s ľuďmi na účely obmedzenia slobodnej vôle osoby, môže byť uznané, že každý človek je predmetom iracionálnych predsudkov a stereotypov myslenia. Tieto často určujú konanie človeka v rozpore s jeho osobným prospechom, niekedy aj bez pochopenia odôvodnenia jeho voľby. Konkrétne v tomto prípade osoba nemá inú skutočnú alebo prijateľnú možnosť, než s vykorisťovaním súhlasiť.

Pre pochopenie osoby, ktorá bola naverbovaná pre vykorisťovateľské zdanlivé manželstvo na základe jej zraniteľnosti, sa rozlišujú **tieto hlavné formy zraniteľnosti**:

1. **psychická** - raná skúsenosť z detstva (sexuálne zneužívanie, násilie), psychické traumy, závislosti (alkoholizmus, drogová závislosť), náhla kríza, strata v živote, atď.

Priklad — Náborový pracovník pre vybavenie objednávky sprostredkovateľa zdanlivých manželstiev hľadá nevestu podľa výšky, telesnej stavby a farby vlasov a vybral si ženy, ktoré trpeli alkoholovou závislosťou.

Associated Partners:

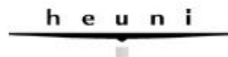

Arietu ministrija

AN BORN DLIÁGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leikšlietu ministrija

HESTO A
AGAINST HUMAN TRAFFICKING

2. **ekonomická** - chudoba, nezamestnanosť, nízka mzda, nevhodné zručnosti pre trh práce, atď. (napríklad akútna potreba peňazí).

Příklad — Náborový pracovník si ako obeť zdanlivých manželstiev vyberal sociálne menej zaistené osoby.

Naverbované ženy, ktorým miestne úrady prideliť štatút osôb s nižšími príjmami, dostali ponuku za finančnú odmenu hľadať ženy, ktoré by bolo ochotné vycestovať do Írska a vstúpiť do zdanlivého manželstva s obyvateľmi južnej Ázie.

3. **sociálna (kultúrna)** - rodinné podmienky (nefunkčné rodiny - závislosti, násilie a podobne), nedostatok príbuzných, priateľov či inej podpory, vplyv rodinných príslušníkov a priateľov (ak nejako súvisí s prostitúciou, ktorú podporujú), dopyt po sexuálnych službách, prítomnosť infraštruktúry ponúkajúcej sexuálne služby (pasáci, masážne salóny, reklama), prevažujúci verejný postoj k prostitúcii.

Příklad — Žena s mentálnym postihnutím nebola schopná postarať sa o svoje dieťa sama. Pre ňu aj jej dieťa bol menovaný opatrovník. Po hádke s otcom dieťaťa opustila svoje miesto bydliska. Keďže nemala kde bývať, rozhodla sa ísť k mame. Jej matka požívala alkoholické nápoje a bola často pod jeho vplyvom. Keď žena prišla domov, matka zavolała svojmu známemu a zorganizovala stretnutie, kde mali prediskutovať poskytnutie zamestnania pre jej dcéru. Matka po ukončení telefonátu dcéru donútila ísť na stretnutie s mužom, ktorý jej mal ponúknuť prácu. Muž jej po preskúmaní jej pasu oznámil, že mu onedlho vyprší platnosť. Následne jej povedal, že si ho spolu s ním musí ísť vymeniť. Bolo nutné aj s platnými dokladmi odcestovať do Anglicka a vstúpiť do zdanlivého manželstva s obyvateľom južnej Ázie.

Je dôležité zdôrazniť, že v týchto prípadoch môže náborový pracovník vystupovať ako fyzická osoba, ale aj ako organizovaná zločinecká skupina.

Obeť ovplyvňujú aj nasledujúce **faktory**:

1. **fyziológické a psychologické danosti osoby:**

- ❖ faktor veku a rodu;
- ❖ duševný a fyzický vývoj;
- ❖ emocionálna nezrelosť, citlivosť;
- ❖ charakter a vôľa;
- ❖ disociácia, nízke sebavedomie, neflexibilita;
- ❖ znevýhodnené osobné predpoklady — duševné poruchy, choroby, depresia, problémy so závislosťou.

Associated Partners:

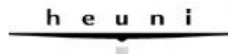

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekšietu ministrija

2. neustály sociálny vplyv prostredia:

- ❖ socializačný proces;
- ❖ skúsenosti;
- ❖ sociálne podmienené emócie (strach z hanby, viny a obvinenia);
- ❖ závislosť na príslušnosti k vlastnej skupine;
- ❖ vysoká sociálna úzkosť;
- ❖ ďalšie sociálne faktory (verejná mienka, stereotypy, obvinenia alebo podpora).

3. dynamika násilia a jeho traumatizujúci charakter:

- ❖ okolnosti útoku, závažnosť, vzťah k násiliu;
- ❖ trvanie, frekvencia násilia;
- ❖ špecifický charakter vzťahu s utláčateľom - násilie zo strany člena rodiny má vážne následky.

5. Indikátory rizík zdanlivého manželstva

Existuje niekoľko indikátorov toho, že situácia, v ktorej sa obeť nachádza, môže byť zdanlivým manželstvom. Skutočnosť, či registrované manželstvo bude identifikované ako vykorisťovateľské zdanlivé manželstvo je daná legislatívou každej krajiny, ako aj predpokladmi obchodovania s ľuďmi opísanými v predchádzajúcich častiach.

Chceli by sme upozorniť na niekoľko **ukazovateľov, ktoré by mohli naznačovať riziká zdanlivého manželstva:**

- 1) väčšina príslušníkov tretích krajín do Európskej únie krátko pred manželstvom vstúpila ako nelegálni prisťahovalci;
- 2) krátkodobé víza štátnych príslušníkov tretích krajín čoskoro vypršia;
- 3) hlavným cieľom príslušníkov tretích krajín je získať povolenie na trvalý pobyt ako manžel / rodinný príslušník občana Európskej únie;
- 4) Plán je predstretý ako dohoda, za ktorú bude vyplatená odmena, ale sľúbené peňažné sumy nakoniec zaplatené nie sú;
- 5) všetky cestovné výdavky do príslušného členského štátu Európskej únie sú zaplatené; štátny príslušník tretej krajiny platí ubytovanie, jedlo, zariadenia, hračky, atď.;

Associated Partners:

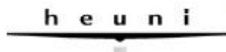

Ariietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģlietu ministrija

HESTO A
AGAINST HUMAN TRAFFICKING

- 6) je možné že potenciálna fiktívna nevesta najprv dostane ponuku pracovať v členskom štáte Európskej únie, ale ak sa žiadna práca nenájde, dostane kvôli pokrytiu nákladov ponuku vstúpiť do zdanlivého manželstva;
- 7) skutočnosť, že manželstvo bude úspešne registrované, ale príbuzní občana Európskej únie o tom nebudú vedieť;
- 8) je určené určité obdobie (najčastejšie 3-6 mesiacov) pre povinný pobyt v členskom štáte Európskej únie, kde bude manželstvo registrované. (Väčšinou to súvisí s tým, že v rámci tohto obdobia tesne po uzavretí manželstva manželov najčastejšie kontroluje imigračný úrad).
- 9) existuje tvrdenie, že osoba sa bude môcť kedykoľvek rozvieť;
- 10) žene pred uzavretím manželstva sľubia samostatnú izbu, je isté, že s fiktívnym manželom nebude musieť žiť;
- 11) osoba je nútená naučiť sa/ pamätať si rodinných príslušníkov štátneho príslušníka tretej krajiny, jeho zvyky, rodinné tradície, zvyky v domácnosti, atď.;
- 12) ak osoba s uzavretím zdanlivého manželstva najprv nesúhlasí, môže dôjsť k vydieraniu jej rodiny, ktorá zostala v jej krajine pôvodu;
- 13) fiktívny pár nie je schopný komunikovať v jednom jazyku, alebo ako sprostredkovateľa v komunikácii používa tlmočníka;
- 14) na svadobnom obrade sa zúčastnia predovšetkým štátni príslušníci tretích krajín; aj svadobní svedkovia sú väčšinou cudzinci;
- 15) svadby so štátnymi príslušníkmi tretích krajín sú organizované v rovnakom mieste ako registrácia manželstva (rovnaké mesto, dokonca rovnaký matričný úrad);
- 16) ihneď po vstupe do manželstva je podaná žiadosť o povolenie na pobyt v konkrétnom členskom štáte Európskej únie;
- 17) daná osoba je nútená zmeniť náboženstvo, najčastejšie po vstupe do zdanlivého manželstva;
- 18) po registrácii manželstva sa postoj štátneho príslušníka tretej krajiny voči partnerovi rýchlo mení; osoba má potom dosť často obmedzenú možnosť odísť z domu bez sprievodu, stretnúť sa s priateľmi/ známymi, kontaktovať príbuzných s pobytom vo vlasti;
- 19) obeť zdanlivých manželstiev často zamestnancom veľvyslanectiev/ policajtom a zamestnancom iných štátnych inštitúcií nehovoria pravdu, pretože veria, že vývoj situácie je ich vina;

Associated Partners:

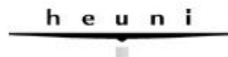

Arietu ministrija

AN BORNIN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leikšlietu ministrija

- 20) žena je prinútená k neželanému sexuálnemu vzťahu, uplatňuje sa voči nej násilie, ale nikomu o tom nepovie, pretože verí, že ide o rodinný spor;
- 21) dotknutá osoba je využívaná na iné druhy obchodovania s ľuďmi; často sú v tom zapojení aj rodinní príslušníci a priatelia štátneho príslušníka tretej krajiny.

6. Systém podpory pre obeť vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev

Každá krajina má vlastné stanovené štandardy pre poskytovanie pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi. Môžu sa v každej krajine líšiť, s prihliadnutím na existujúcu legislatívu v krajine, národný podporný mechanizmus a programy pre obeť obchodovania s ľuďmi, napriek tomu však základné právo obeť na túto podporu musí byť dodržané.

V súlade so stratégiou Európskej únie na roky 2012-2016⁴ vo vzťahu k odstráneniu obchodovania s ľuďmi by členské štáty Európskej únie mali zabezpečiť vývoj oficiálnych funkčných národných referenčných mechanizmov. V rámci týchto mechanizmov by bolo nutné popísať postup na lepšiu identifikáciu obeť, ich poradenstvo a poskytovanie ochrany a pomoci; mali by zahŕňať všetky orgány príslušnej krajiny a občianskej spoločnosti. Bolo by potrebné zahrnúť aj kritériá na identifikáciu obeť, ktoré by boli používané všetkými zúčastnenými stranami.

Za účelom riadenia rehabilitácie a reintegrácie obeť čo najefektívnejším spôsobom je potrebné presne posúdiť potreby a zdroje konkrétnej obeť, poskytovať vhodnú, zmysluplnú a hodnotiteľnú službu a dodržiavať zásady komplexného prístupu - osobnosť obeť v čase a sociálnom prostredí ako celok. Dôležité je pochopenie tímu medziodborových špecialistov, ktorý spoločne s obeťou pracuje na dosiahnutí spoločného cieľa - integrácii človeka v spoločnosti.

⁴ OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV, Stratégia EÚ zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi na roky 2012-2016; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-LV-LT/TXT/?uri=CELEX:52012DC0286&from=LV>

Associated Partners:

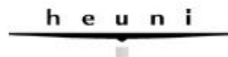

Arietu ministrija

AN BORD INÉ AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

6.1. Kontakt s obeťou obchodovania s ľuďmi

Je dôležité si uvedomiť, že pomoc obeti je založená na skutočnosti, že náborový pracovník alebo organizovaná zločinecká skupina by mali prevziať hlavnú zodpovednosť za vzniknuté zapojenie do obchodovania s ľuďmi; avšak podnet na jeho zastavenie musia vydať príslušné orgány, napríklad orgány presadzovania práva a nie samotná obeť.

Základné princípy poskytnutia pomoci obeti by mali byť založené na nasledovnom:

- 1) jasne identifikovateľné a spoločné dohady a teórie o príčine obchodovania s ľuďmi a účinné opatrenia na jeho prevenciu;
- 2) interferenčné stratégie testované v praxi, aby bolo vytvorené bezpečné prostredie a komplexná zodpovednosť inštitúcií, ktoré v príslušnom prípade posúdia všetky elementy obchodovania s ľuďmi;
- 3) dobre definované metódy medziinštitucionálnej spolupráce stanovené v programoch na ochranu obetí.

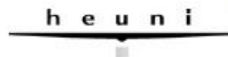
Pomoc obeti obchodovania s ľuďmi často začína **potrebou odhaliť, plne si uvedomiť a priznať udalosti**. Nezáleží na tom, ktorý člen spoločnosti je prvou kontaktnou osobou obeť, ďalším krokom je vždy motivácia obeť získať pomoc a spolupracovať s odborníkmi (policajti, sociálni pracovníci, sirotské súdy, psychológovia, atď.) Najmä v prípadoch, keď si obeť želá, aby incident ostal v tajnosti a dôveruje iba jednej kontaktnej osobe, môže iba spolupráca s tímom odborníkov zmeniť jej stigmatizáciu a „uviaznutie“ v úlohe obeť so všetkými psychologicko-traumatickými následkami.

Ďalším praktickým krokom bude vždy **vytvorenie bezpečného spoločenského prostredia**. To bude zahŕňať posúdenie reálnych hrozieb a ochranu obeť pred možnými útokmi násilných osôb (náboroví pracovníci, užívatelia), ako aj zabezpečenie dôvernosti informácií a, pokiaľ je to možné, podpory od blízkych osôb, zredukovanie subjektívneho pocitu strachu a paniky a, ak je to nutné, zabezpečenie vedenia. Rehabilitácia a spracovanie traumatickej skúsenosti môže začať až za bezpečných podmienok. Pomoc v bezpečnom prostredí znamená zabezpečiť podmienky, za ktorých môže obeť o tom, čo zažila, hovoriť bez akejkoľvek hanby alebo viny, a to s pocitom prijatia a empatie bez ohľadu na okolnosti daného prípadu.

Associated Partners:

Project Partners:

lekšietu ministrija

Niekoľko prístupov k udržiavaniu bezpečného kontaktu:

- ❖ postoj vhodný pre danú situáciu (rešpektovanie napätia, citlivosti a zraniteľnosti obeť);
- ❖ najmä konverzácia bez použitia slangu či sarkazmu;
- ❖ citlivé používanie humoru, preneseného významu, abstrakcií a generalizácie;
- ❖ aktívne počúvanie (vrátane reflexie skúseností a emócií, reflexie obsahu) bez súdenia;
- ❖ zladenie činnosti špecialistov a obeť (bez nútenia deprimovanej a zmätenej obeť do konverzácie, trpezlivý prístup k nahnevanej alebo hysterickej obeť).

Odborník musí vziať do úvahy, **je dôležité, aby obeť prejavila emócie** a naučila sa ich zvládať. Nasledujú najdôležitejšie emócie obeť, na ktoré musí dbať ktokoľvek, kto s obeťou obchodovania s ľuďmi príde do kontaktu:

- ❖ strach (z potrestania, odsúdenia, z toho, že ju násilník nájde; že sa o incidente dozvedia ľudia z okolia; z chorôb; z nočných mŕ; z toho, že skončí sama);
- ❖ uvedomovanie si viny (za incident; porušenie náboženstva; neschopnosť zabezpečiť rodinu);
- ❖ hnev (na seba, že niečo také dopustila, na spoločnosť, rodinu, priateľov, ktorí ju neochránili, na skutočnosť, že predchádzajúci život skončil);
- ❖ šok (Naozaj sa mi toto stalo?; neschopnosť plakať alebo vyjadriť emócie);
- ❖ hanba (cíti sa špinavá, využitá a ponížená; hanba pred ostatnými, ak bude incident odhalený);
- ❖ nedostatok dôvery (vo vlastnú schopnosť činiť rozhodnutia; v zmenu budúcnosti; nedôvera voči ľuďom, že jej chcú pomôcť sa z incidentu zotaviť);
- ❖ bezmocnosť (strata kontroly, neschopnosť nájsť zdroje pomoci);
- ❖ depresia (pesimizmus, „nič sa nezlepší“, ľahostajnosť);
- ❖ popieranie (blokovanie pamäte, „mne sa to nestalo“);
- ❖ dezorientácia (neschopnosť sústrediť sa, sedieť pokojne; ťažkosti s každodenným prežívaním, problémy s pamäťou);
- ❖ zrada (zo strany náborových pracovníkov tých, ktorí ju s nimi zoznámili, od Boha alebo iného zdroja viery, od štátu, od rodiny).

Osoba, ktorá zažila obchodovanie s ľuďmi je vystavená riziku post-traumatickej stresovej poruchy. **Post-traumatická stresová porucha** sa môže objaviť aj dlho po traumatickej skúsenosti. Existuje niekoľko príznakov post-traumatickej stresovej poruchy. Znalosť týchto

Associated Partners:

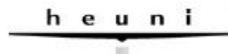

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģģlietu ministrija

príznakov pomôže kontaktnej osobe u obeti post-traumatickú stresovú poruchu rozpoznať, poskytnúť jej prvú pomoc a prilákať potrebných odborníkov z iných oblastí.

Je potrebné spomenúť nasledujúce príznaky post-traumatickej stresovej poruchy:

- ❖ periodické spomienky, sny a nočné mory o incidente;
- ❖ môže sa opakovane objavovať náhly strach z prežitej traumy. Prejavuje sa vo forme halucinácií, retrospektívy, preludov a opakovaného prežívania incidentu. Príznaky sa objavujú za bdélého stavu obete, ale aj pod vplyvom omamných látok;
- ❖ očividná úzkosť v situáciách, ktoré pripomínajú incident;
- ❖ obeť sa bude snažiť zahnať všetko a vyhnúť sa všetkému, čo môže incident pripomínať, a ak to nebude možné, obeť sa stane apatickou a ľahostajnou;
- ❖ možné poruchy pamäti;
- ❖ strata záujmu alebo znalostí o veciach, ktoré boli pred incidentom dôležité;
- ❖ obeť sa dištancuje od iných osôb; verí, že budúcnosť je nemožná;
- ❖ nespavosť;
- ❖ úzkosť a náhle záchvaty hnevu;
- ❖ ťažkosti s koncentráciou a pozornosťou;
- ❖ nervozita, očividná úzkosť a podozrievavosť;
- ❖ obeť sa dá ľahko vystrašiť;
- ❖ fyzické indikátory (napríklad triaška, roztrasená reč, atď.) pokiaľ obeť niečo pripomenie prežitú traumu.

6.2. Následky vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev

Pred začatím podporného programu musí byť všeobecne posúdený psychický, fyzický a emocionálny stav obete. Pri posudzovaní situácie každej obete, ktorá bola zneužitá na účely zdanlivého manželstva musia odborníci posúdiť závažnosť incidentu, závažnosť vykonanej ujmy, schopnosť obete vnímať realitu, mobilitu obete - schopnosť zmeniť sa, možný mechanizmus, ako situáciu prekonať, a iné zdroje, životný príbeh vrátane minulých kríz, samovražedné tendencie, rovnako ako motiváciu osoby zapojiť sa do procesu prijímania pomoci.

Associated Partners:

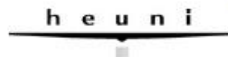

Arīetu ministrija

AN BORN DĒLĀGUS CIRT AGUS CMBHONANSAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģsklietu ministrija

Ústrednú pozornosť je potrebné venovať dôsledkom obchodovania s ľuďmi a jeho forme „vykorisťovateľské zdanlivé manželstvo“, ktoré môžu vyplynúť z konkrétnej udalosti, ktorú obeť zažili, napr. izolácia, skrývanie sa, sexuálne či iné formy násilia.

Náboroví pracovníci na „zlomenie“ svojich obetí často využívajú psychologické metódy. Moc nad obeťami je ešte rozsiahlejšia, ak celý „reťazec“ činností od náboru cez prepravu až po vykorisťovanie ovládajú organizované zločinecké skupiny. Sexuálne zneužívanie dieťaťa môže mať celoživotné následky a vážne brzdiť jeho fyzický, psychický a sociálny rozvoj.

Obeť je možné poskytnúť potrebnú pomoc až po pochopení možných negatívnych dôsledkov, ktoré vykorisťovateľské zdanlivé manželstvo pre obeť môže predstavovať. Vzhľadom k všestranným potrebám obetí musia byť do pomocných programov zapojení odborníci z rôznych oblastí. Padnúť za obeť vykorisťovateľskému zdanlivému manželstvu môže ovplyvniť mnoho funkčných oblastí jedinca. Hlavné z nich sú uvedené nižšie:

1. **Zmeny v správaní** sa prejavujú nasledovne:

- deštruktívne správanie (agresia, agresia voči sebe alebo obviňovanie samej seba, pôsobenie inej ujmy vrátane zlých návykov, napríklad konzumácia omamných látok, atď.);
- stav bezmocnosti (neschopnosť brániť sa aj v situáciách, v ktorých to predtým bolo možné a pasívne správanie);
- preberanie neprimeranej zodpovednosti.

Ľudia, ktorí nepoznajú osobnú históriu obeť, môže toto správanie považovať za nepochopiteľné alebo úmyselne zamerané proti nim; preto agresivita vyvoláva agresiu, vyvolávajúci kruh uzavretých reakcií a protireakcií, ktoré sa môžu transformovať do iného kruhu násilia v partnerstve.

2. **Zmeny v sociálnom fungovaní:**

- Predchádzajúce pozitívne podporné vzťahy, partnerstvo alebo dokonca vzťahy s maloletými deťmi nepokračujú; stávajú sa stresujúce, plné impulzívneho správania a obviňovania.
- Blízke vzťahy sú dosť často ovplyvnené skutočnou či domnelou potrebou skryť incident, pričom obeť verí, že ju príbuzní, priatelia alebo iné osoby po zistení o jej zapojení do obchodovania s ľuďmi budú súdiť, odvrátia sa od nej, budú viniť samotnú obeť alebo preukážu bezmedznú a nevhodnú zvedavosť.

Associated Partners:

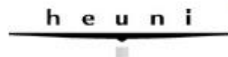

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

- Fungovanie v sociálnom prostredí často brzdí tiež pokles schopnosti pracovať a študovať. Možnosti, ktoré by osoba pred zažitím incidentu vyskúšala (napríklad školenia alebo prax v zahraničí v rámci študentského výmenného programu), ostanú nevyužité.
- Verejná činnosť, angažovanosť v záujmových skupinách, amatérskych predstaveniach a aktívna služba vo farnosti spolu s ostatnými - všetko, čo by mohlo podporovať psychickú obnovu sa stane tak náročné, že obeť prepadá pocitu bezmocnosti a beznádeje.
- Prípadné negatívne zmeny vo vlastnom záujme a zdržiavanie sa len v najbližšom okolí ešte viac podporuje disociáciu a izoláciu.
- Obeť začne nadväzovať nezdravé vzťahy; v týchto vzťahoch prevláda preberanie neprimeranej zodpovednosti za „chudáčika“ v nádeji kladného posúdenia a presvedčenia samej seba alebo nadmerné prispôsobenie sa s odmietaním zodpovednosti a nenapĺňaním vlastných potrieb.
- Riziko vzniku zlozvykov, ako napr. rôznych typy závislostí, je veľmi vysoké.

3. **Zmeny v ekonomickej oblasti:** vzhľadom k poklesu schopnosti pracovať alebo študovať je udržanie pracovného pomeru a plnenie služobných povinností obmedzené, čo znižuje príjmy a zhoršuje finančnú situáciu. Obeť aspoň počas prekonávania krízy vyžaduje finančnú podporu.

4. Zmeny emócií a pocitov⁵:

- obeť zažívala negatívne emócie oveľa častejšie, a to aj v prípade, že život ide ďalej pokojne a bez traumatických udalostí;
- veľmi citlivo sú vnímané nielen výstražné signály, ale aj neutrálne stimuly. Napríklad osoba, ktorá zažila bitie alebo iné fyzické násilie, bude zdvihnutú ruku inej osoby vnímať skôr ako hrozbu rany a nie ako začiatok pohladenia;
- obeť často nie je schopná zachovať telesnú blízkosť, láskavosť alebo ponuku pomoci vníma podozrievavo;
- typické sú dlhodobé traumatické stavy (úzkosť, depresia, post-traumatická stresová porucha, disociácia, rozrušenie).

⁵ Potter-Efron, R. T. (2005). *Handbook of Anger management. (Príručka zvládania hnevu)* Londýn: The Haword Press, Turpmāk Potter-Efron, 2005

Associated Partners:

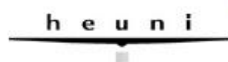

Ārietu ministrija

AN BORN DLIÁGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

lekšlietu ministrija

5. Zmeny v schopnosti myslenia:

- všetky procesy, ktoré vyžadujú úsilie, sú vykonávané pomalšie a obťažnejšie (napríklad udržanie a prenesenie pozornosti, sústredenie, konzistencia myslenia);
- rozsah vnímania klesá.

6. Zmeny telesného zdravia a pohody:

- Obeť kvôli psychickému prežitíu môže incident „zahnať“ do podvedomia, kde ju nahromadené napätie vyčerpáva nielen psychicky, ale aj fyzicky.
- Objavujú sa rôzne psychosomatické príznaky - bolesti hlavy, žalúdočné problémy, poruchy srdcových funkcií alebo trávenia, poruchy spánku alebo príjmu potravy, nervozita, neschopnosť prestať napäté situácie, duševná nepohoda a oslabenie imunity.

7. Existenčné zmeny:

- Ocitnutie sa v beznádejnej situácii totálnej závislosti, v situácii, keď sa nie je možné chrániť, vyvoláva nasledujúce myšlienky: „svet je zlý“, „bezpečnosť neexistuje“, „som nanič“ „som nikto“.

7. Preventívne opatrenia na obmedzenie fenoménu vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev

Preventívne opatrenia môže vykonávať každá osoba pracujúca so spoločnosťou a jej okrajovými skupinami, pretože to sú cieľové skupiny obchodníkov s ľuďmi. **K prevencii môžu významne prispieť odborníci z rôznych oblastí** - sociálni pracovníci, policajti, zástupcovia médií, učitelia / pedagogickí pracovníci, zdravotníci, pracovníci mládežníckych centier a centier sociálnej starostlivosti, príslušníci pohraničnej stráže, knihovníci, zamestnanci štátnych zamestnaneckých agentúr, zamestnanci personálnych agentúr, letiskoví pracovníci, poručníci, advokáti, prokurátori, atď., ktorí získajú vedomosti a odovzdajú ich ďalej.

Associated Partners:

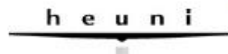

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leklšietu ministrija

Pre zabezpečenie účelných preventívnych opatrení je nutné poznať potenciálne rizikové skupiny obchodovania s ľuďmi vrátane obetí vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev. Medzi ne patria: ľudia, ktorí získali iba stredoškolské alebo nižšie vzdelanie; osoby, ktoré násilie zažili už predtým; nezamestnané osoby a uchádzači o zamestnanie; osoby, ktoré nemajú finančné prostriedky na získanie vzdelania alebo ďalšie vzdelávanie; ženy; maloletí; deti - siroty, deti a mládež žijúca v ústavných zariadeniach následnej starostlivosti; deti a mládež z rodín s vysokým sociálnym rizikom; deti ulice; deti, ktorých rodičia odišli do zahraničia zarobiť, atď.

Preventívne opatrenia zahŕňajú rôzne formy a metódy. Je potrebné spomenúť tieto najdôležitejšie informačné kanály: poradenské linky, informačné materiály, kampane, diskusie, programy v médiách, informácie na sociálnych sieťach, príručky a semináre pre rôznych odborníkov, prednášky pre potenciálne rizikové skupiny, videoklipy, príbehy obetí, informácie dostupné na internete a mnoho ďalších.

8. Ako používať informácie uvedené v tomto školiacom materiáli?

Autori tohto školiaceho materiálu, na základe teoretických a praktických informácií obsiahnutých v materiáli v kapitolách 1-6, odporúčajú organizovanie dvojdnových kurzov, pričom sa venuje 10-12 akademických hodín teórii a 4-6 akademických hodín praxi na rozvíjanie schopností v rámci činností v oblasti prevencie.

Čo sa týka tém, môžete si vybrať metódy, ktoré by podľa vášho názoru boli pre vybranú cieľovú skupinu najvhodnejšie, pričom budete vychádzať z tém opísaných v metodickom materiáli.

Na druhej strane až prax na rozvoj zručností v oblasti prevencie ukáže, či budú členovia tréningovej skupiny motivovaní odovzdať novo získané poznatky iným cieľovým skupinám; preto bol na plnenie úloh vyvinutý opis rôznych metód a ich aplikácie, ktoré môžu byť použité na rozvoj zručností (Príloha č. 2) a opis cieľových skupín (Príloha č. 3).

K splneniu úlohy účastníkom skupiny ponúknete (individuálne, vo dvojiciach alebo v malých skupinách) možnosť výberu jednej cieľovej skupiny a akejkoľvek metódy, ktorá sa pri práci s

Associated Partners:

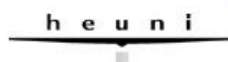

Arlietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģlietu ministrija

vybranou cieľovou skupinou použije. Napríklad, **cieľová skupina** - vodcovia mládeže, **metóda, ktorá sa použije** - hranie rolí. V takom prípade môžete využiť aj ďalšie materiály z Prílohy č. 1: **Príklady prípadov**.

Účastníci skupiny dostanú úlohu: vybrať si tému z teoretickej časti; na prezentáciu vybranej témy cieľovej skupine použiť konkrétnu metódu, zapájajúc skupinu napríklad do hrania rolí. V prípade, že skupina chce metódy diverzifikovať, môže dostať možnosť zvoliť si jednu alebo 2 ďalšie metódy, napríklad diskusiu alebo analýzu prípadu (Príloha č. 2).

Po priemerne 15-20 minútach dostanú ďalšiu úlohu: prezentovať preventívnu činnosť určitej cieľovej skupine. Ostatní účastníci hrajú rolu „cieľovej skupiny“ a po prezentácii poskytnú spätnú väzbu o tom, či boli poskytnuté informácie pre cieľovú skupinu primerané a zrozumiteľné a či majú ešte nejaké otázky, ktoré by vyžadovali ďalšie informácie. Ak je to potrebné, tieto informácie zaistia lektori - odborníci. Je veľmi dôležité, aby školitelia poznali kontaktné informácie tých inštitúcií vo svojej krajine, ktoré obetiam vykorisťovateľských zdanlivých manželstiev môžu poskytnúť pomoc.

Najdôležitejšou súčasťou úlohy je motivovať budúcich školiteľov hovoriť o téme, o ktorej získali nejaké poznatky, a to bez ohľadu na skutočnosť, že nie všetky otázky môžu byť zodpovedané okamžite.

Úloha môže byť opakovaná v iných tréningových skupinách vytvorením úplne nových kombinácií, napríklad s cieľovou skupinou „vodcovia mládeže“ a metódou „brainstorming“.

Associated Partners:

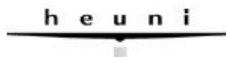

Arlietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leksiētu ministrija

Príloha č. 2

Ponúkané metódy práce sú len odporúčané, školiteľ si ich môže upraviť podľa vlastných predstáv a schopností, ako aj potrieb skupiny. Každý školiteľ je vyzývaný k pridávaniu vlastných metód, čím sa vytvorí individuálny prístup k vedeniu skupiny.

Metóda	Popis metódy
Diskusia	<p>Priebeh diskusie vyžaduje otázku, ktorá má byť prediskutovaná, napríklad „Čo si myslíte o ....?“ Diskusia pomáha školiteľovi a účastníkom zistiť ich postoj k určitej otázke. Každý účastník diskusie má vlastné predchádzajúce skúsenosti, a to aj v súvislosti s kladenou otázkou; diskusia preto pomáha pri vytváraní/ počúvaní iných názorov a hľadani iných riešení.</p> <p>Diskusie môže prebiehať vo veľkých skupinách, vo dvojiciach alebo malých skupinách. Ak dôjde k diskusii vo dvojiciach a malých skupinách, je plánovaná až na dobu 5 minút a výsledky diskusie / myšlienky sa potom prediskutujú vo veľkej skupine.</p>
Prednáška	<p>Prednáška je najčastejšie plánovaná na účely vzdelávania odborníkov z rôznych oblastí a zvyčajne trvá 180 minút. Môže zahŕňať vizuálne prezentácie, ale aj ústnu prezentáciu materiálu. Ak sú použité vizuálne prezentácie, mali by byť pre poslucháčov k dispozícii aj po školení (ich odoslaním poslucháčom, zaistením odkazu na dostupnosť materiálu na internetovej stránke, atď.).</p> <p>Záverečná časť prednášky by mala byť venovaná otázkam poslucháčov, aby na ne mohli dostať odpoveď.</p> <p>Pre prípad ďalších otázok zo strany poslucháčov prednášajúci väčšinou oznámi svoju emailovú adresu.</p> <p>Ak sú prednášky organizované pre mladých ľudí, netrvajú dlhšie ako 45 minút.</p>
Mini-prednáška	<p>Výhody mini-prednášky vyplývajú zo stručného zhrnutia materiálu a väčšina času školenia je venovaná otázkam a odpovediam. Doba trvania mini-prednášky je 20 až 45 minút.</p>

Associated Partners:

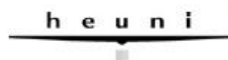

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģlietu ministrija

HESTO A
AGAINST HUMAN TRAFFICKING

	Aby bolo možné využiť čas venovaný školeniu čo najužitočnejšie, otázky k téme mini-prednášky by mali byť pripravené vopred.
Brainstorming	Brainstorming sa najčastejšie využíva pri vyučovaní novej témy pred tým, než je prediskutovaná, hľadání riešenia problému, hľadání odpovedí na konkrétne otázky a na generovanie nápadov. Brainstorming je založený na otázke, ktorá môže mať mnoho odpovedí, ktoré sa zaznamenávajú v podobe viditeľnej pre účastníkov, napríklad tak, že sa spisujú na tabuľu alebo na stenu. Keď už nie sú žiadne ďalšie nápady, brainstorming by mal byť ukončený a mal by byť vyžiadané ďalšie pripomienky k prezentovaným myšlienkam. Brainstorming podporuje kreativitu účastníkov, dodáva prednáške dynamiku, rovnako ako umožňuje nájsť rôzne riešenia identifikovaného problému v priebehu krátkej doby.
Práca vo dvojiciach/ skupinová práca	Práca vo dvojiciach alebo malých skupinách sa líši od práce vo veľkej skupine, pretože každý účastník malej skupiny (do 6 osôb) je motivovaný podieľať sa na riešení danej otázky a ponúka skupine svoje silné stránky. Práca v skupinách rozvíja spoluprácu a komunikačné schopnosti a núti rôznych ľudí dohodnúť sa a urobiť spoločné rozhodnutie. Práca v skupine je plánovaná na dobu v priemere do 20 minút, ale jej dĺžka môže závisieť od počtu úloh. Úloha musí byť jasne definovaná a zameraná na výsledok, ktorý má byť po skončení práce vo dvojiciach/ v skupinách prezentovaný všetkým skupinám.
Hranie rolí	Hranie rolí účastníkom pomáha oboznámiť sa so situáciou účastníkov analyzovaného prípadu, zvyšuje schopnosť empatie, pomáha pri hľadání dôvodov pre vývoj situácie a ponúka rôzne alternatívy na vyriešenie tejto situácie. Ide o improvizáciu, ale nie je určená na rozvoj hereckých schopností. Na začiatku hrania rolí je poskytnutý krátky prehľad situácie, sú

Associated Partners:

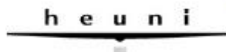

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekcijietu ministrija

HEST A
AGAINST HUMAN TRAFFICKING

	<p>definovaní a popisání jej účastníci a daný problém. Účastníci hrania rolí (najčastejšie v malej skupine 6-8 osôb) dostanú úlohu zahrať opísanú situáciu na základe vlastnej vízie, skúsenosti a materiálov dostupných v školiacom prostredí. Školiteľ a ostatní účastníci školenia na druhej strane vyjadria aj iné riešenia, ktoré tvoria niekoľko alternatív riešenia prípadu. Dĺžka hrania rolí závisí od zložitosti danej úlohy, ale tá by nemala byť až taká zložitá, aby ju účastníci nedokázali splniť. Splneniu úlohy by sa malo venovať dostatok času, hoci v prípade, ak je pomoc moderátora nevyhnutná, by získanie tejto pomoci malo byť možné pre kvalitnejšie plnenie úlohy a zabránenie vytváraniu psychických blokov v súvislosti s používaním tejto metódy. Čas je potrebný aj na „vyjdenie“ z danej role, analýzu situácie a zmenšenie emocionálneho utrpenia u všetkých osôb podieľajúcich sa na situácii, s ktorými sa účastník školenia oboznámil.</p>
<p>Simulačné hry</p>	<p>Pre organizáciu simulačných hier je potrebné pripraviť scenár, ktorý bude zahŕňať všetkých účastníkov hry. Simulačné hry v skutočnosti poskytujú málo možností pre improvizáciu, pretože situácia je pre účastníkov predpovedaná, aby ju mohli zažiť do tej miery, do akej je to možné, ale zároveň stále v bezpečnom prostredí. Osobitný dôraz sa kladie na diskusiu po simulačnej hre, pretože o pocitoch spôsobených účasťou v simulačnej hre je nutné diskutovať - zažijú kontrolu; chcú situáciu zmeniť, napriek tomu sú však neschopní to vykonať; zraniteľnosť; vývoj situácie, atď.</p>
<p>Analýza sociálnych prípadov</p>	<p>Táto metóda je najčastejšie uplatňovaná na zvýšenie profesionality medziinštitucionálnych skupín, pretože používa skutočné prípady so skutočnými ľuďmi, ktorých situáciu treba riešiť, čo priťahuje zástupcov niekoľkých profesií. Pri analýze prípadu je veľká skupina rozdelená na menšie s</p>

Associated Partners:

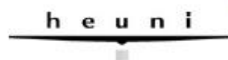

Arietu ministrija

AN BORD DLIÁGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

leģlietu ministrija

HEST A
AGAINST HUMAN TRAFFICKING

		<p>maximálne 6 osobami (počet osôb môže byť aj menší). Malé skupiny dostanú rôzne sociálne prípady, ale ich úlohy a súvisiace otázky by mali byť rovnaké. Na analýzu prípadu v skupine je naplánovaných aspoň 30 minút, aby sa s prípadom stihla dôkladne oboznámiť a zodpovedala kladené otázky.</p> <p>Po analýze sociálneho prípadu v malej skupine sú jej výsledky prezentované celej skupine, pričom malá skupina odpovedá na otázky. Školiteľ zabezpečí spätnú väzbu ohľadom práce skupiny.</p> <p>Analýza sociálnych prípadov ukazuje situácie, ktoré odborníci v niektorých oblastiach nevnímajú ako prostriedok na riešenie konkrétnych sociálnych situácií; školiteľ preto musí upozorniť na okamih, kedy sa daný odborník mohol do situácie zapojiť a situácia mohla byť pre účastníka konkrétneho prípadu pozitívne vyriešená.</p>
Stretnutie odpovedí	otázok a	<p>Stretnutie otázok a odpovedí môže byť využité ako ďalšia metóda napríklad pred simulačnou hrou, aby sa zistila úroveň znalostí poslucháčov.</p> <p>Ak sa táto metóda využíva napríklad pred simulačnými hrami, sú definované jednoduché otázky, ktoré poukážu na znalosti účastníkov v určitom okamihu. V takomto prípade sa po skončení simulačnej hry vykoná opakovaný prieskum medzi účastníkmi, ktorý preukáže ich získané poznatky.</p> <p>Táto metóda sa často používa pri mladom publiku, kde sa jedna časť skupiny pýta, zatiaľ čo druhá jej odpovedá, čiže sú do procesu zapojení všetci účastníci seminára a aj školiteľ, ktorý obom stranám asistuje.</p>
Pracovné kontrolnými otázkami	listy s	<p>Pracovné listy s kontrolnými otázkami môžu byť použité ako doplnková metóda napríklad po prednáške za účelom kontroly získaných poznatkov. Pre použitie tejto metódy školiteľ pripraví otázky na určitú tému, pričom má niekoľko otázok dvojité kontrolnú funkciu: 2 rôzne otázky sú formulované tak, aby vyžadovali rovnakú odpoveď. Ak sú tieto 2 rôzne otázky</p>

Associated Partners:

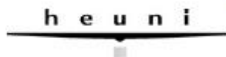

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

lekšietu ministrija

HESTO A
AGAINST HUMAN TRAFFICKING

	<p>zodpovedané identicky, školiteľ získa istotu, že poslucháč ponúkanú tému pochopil správne.</p> <p>Pracovné listy s kontrolnými otázkami by nemali obsahovať názorové otázky, t. j. otázky vyžadujúce vlastný názor.</p>
Vyhodnotenie alebo od 1 do 10	<p>Táto metóda sa používa v prípade, že je potrebné vyhodnotiť najdôležitejšie a najmenej dôležité veci, napríklad pri analýze sociálneho prípadu je zadaná úloha posúdiť význam osôb zapojených do prípadu pre vývoj situácie od 1 do 10, kde 1 je najvýznamnejšia, zatiaľ čo 10 - najmenej významná (počet osôb v sociálnom prípade je 10).</p> <p>V prípade, že je počet osôb 8, hodnotiacia stupnica bude od 1 do 8.</p> <p>Ak si v hodnotení osoby pozíciu delia, skupina vysvetlí svoje rozmýšľanie - ako k takému výsledku dospeli.</p>
Brožúry	<p>Ak ide o prevenciu, na prípravu stručného zhrnutia najdôležitejších faktov sa používajú brožúry, ktoré cieľovej skupine zabezpečia informácie a znalosti o tom, ako sa môže prípadu zdanlivého manželstva sama vyvarovať.</p> <p>Táto metóda sa využíva pri nových školiteľoch, aby sa pre rôzne cieľové skupiny naučili pripravovať informácie v koncentrovanej forme.</p> <p>Počas školenia môže byť takáto brožúra preskúmaná všetkými tréningovými skupinami a ich školiteľmi.</p>
Analýza publikácií / rozhovorov / video príbehov	<p>Táto metóda sa použije obdobne ako analýza sociálnych prípadov, aj keď publikácie, rozhovory a video príbehy často obsahujú názor ich autorov (členovia spoločnosti vrátane novinárov, spisovateľov, publicistov, atď.) na určitú tému. Táto metóda sa používa na diskusiu o prevládajúcich stereotypoch v spoločnosti a ich výskyte, rovnako ako možnosti zmeny stereotypov a predsudkov voči konkrétnej cieľovej skupine.</p>

Associated Partners:

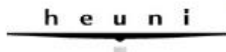

Arietu ministrija

AN BORN DLI AGUS CIRT AGUS COMHIONANNAIS
DEPARTMENT OF JUSTICE AND EQUALITY

Project Partners:

Immigrant Council
of Ireland

